

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ε

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 12 του Τριμήνου 1907

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 256

Μη ζητῆς σὶά λατινικά πῶς θὰ μιλῆσαι καλὰ γεωμανικά. Ρῶτα τὴ μάνα σὶό σπῖτι, τὰ παιδιὰ σὶοὺς δρόμους, τὸν ἀπλοῖκὸ ἄνθρωπο σὶό παζάρι. Κοίταξέ τους σὶό σῖόμα πῶς μιλοῦν κ' ἔτσι γράφε.

ΛΟΥΘΗΡΟΣ

Ὁ καλὸς γραφίης λέει καινούρια πράματα μὲ συνηθισμένες λέξεις.

SCHOPENHAUER

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΨΥΧΑΡΙΣ. Ἡ «Ἀρρωστη Δούλα» (συνέχεια).
- ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ Γιά τὰ ἐκπαιθμένα τοῦ Γαριβάλδη.
- ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ Σαλόμι.
- ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ Χωριάτικα γράμματα.
- LAVASANGA Παραμῦθια τῆς Μικταχασκάρης.
- Κ. ΠΑΠΑΜΟΣΧΟΣ Ἡ φτωγιά καλῶσα.
- Β. Δ. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ. Τὸ πρῶτο μῆνημα.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ Ἰβνίκου Ν. Ζαχαρίας.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΜΟ.

ΓΙΑ ΤΑ ΕΚΑΤΟΧΡΟΝΑ ΤΟΥ ΓΑΡΙΒΑΛΔΗ

Ντόπια λουλούδια φέρτωτα σὶό φτερωμένο τὸ ἄτι γιά νὰ ὑψωθῆ καὶ νὰ σέ βρῆ καὶ νὰ σοὺ τὰ προσφέρῃς γιὰτ' εἶσαι τῆς πατρίδας σου καὶ τῶν πατριδῶν ἄλων λουλούδια ἐσέ σοὺ πρέπουνε κ' ἀπ' ἄλλες τίς πατρίδες. Τὴν ἄγρια φαληριώτικη σοὺ μαζώζωα βιολέττα μέσα στὸν ἥλιο ἀμύριστη, καὶ κάτου ἀπὸ τὰστέρια βρυσούλα γίνεται εὐωδίας καὶ μεθυσιοῦ ποτήρι τάχα καὶ δὲ θὰ γλύκανε τῆν ἄλαφρὸ κρασί τῆς τοῦ Καραϊσκάκη τὸ θυμὸ, τὸ δρόμο τοῦ Φαβιέρου; Καὶ τὴ μισολογιτίσσα τὴν ἄγρια κομυρήθρα σοὺ μαζώζωα τὴν εἴρεψε τὴ φούχτα τῶν ἀντρείων μέσ' στὸν κλεισιμὸ τῆς Ἀραπιᾶς, μέσ' στὸ δαυμὸ τῆς

πείνας.

Καὶ τοῦ Μοριά τὴν ἀγριλιά σοὺ μαζώζωα καὶ ἀμυρῶς νὰ ξέχασε τὸν Ὀλυμπο καὶ τῆξικ παλληκάρια ποὺ μιά φορὰ στεφάνωνε, κρατᾶει στὴ θύμηση ἕως πάντα τοῦ Τούρκου τὸ μπαλτά, καὶ τοῦ Πασᾶ τὸ

διάβα.

Σὲ ποιά βουνοκρητὴ ἀλπική, σὲ ποιά ἀπεννίνα ράχη, σὲ ποιά τῆς Ἀδριατικῆς νησί, σὲ ποιά ἀρογοκλί σικελικό, διαφεντευτῆς τῆς χώρας παραστέκει; Μέσ' ἀπὸ ποιά βεζούβικη φωτιά ξανατινᾶχτης; Μ' ἄγγελου φύλακα φτερά, μ' ἔψη θεοῦ προστάτη, ἢ μοναχὰ μὲ τὴ θνητὴ θωριά καὶ τὸ σπαθί σου πλάστῃς ἀπάνου ἀπ' τοὺς γκρεμοὺς τῆ γῆ σου δρα-

σκελώντας

ἀπόξω ἀπὸ τῆς Ρώμης σου τὴν πόρτα ὀλογορίζεις; Σὲ ποιά Ἠλύσια τὸ χορὸ μὲ τοὺς γενναίους ἀνοίγεις; Σὲ ποιά παράδεισο τὸ φῶς ντύνεσαι μὲ τοὺς δικίους; Σὲ ποιῆς καρδιῆς λημέριασες, καὶ ποιῆς ψυχῆς ἄρθωνεις; Ποῦ θὰ ὑψωθῆ; ποῦ θὰ σέ βρῆ τὸ φτερωμένο τὸ ἄτι;

Σεχωριστέ κ' ἀπίστευτε καὶ κοσμοζακουσμένε! Θέλω νὰ πλέξω τὸ δικό σου τὸ στεφάνι μ' ὄλα τὰ εὐωδιαστά καὶ τὰ λαμπρὰ τοῦ Λόγου τᾶνθια,

[μ' ὄλα

τᾶνθια τοῦ Λόγου τὰ πυρά, σὰ νὰ εἶναι ἀπὸ τὴ φλόγα κ' ἀπὸ τὸ αἶμα, μ' ὄλα κ' αὐτὰ τὰ βροντερά, καὶ μ' ὄλα τὰ στρογγυλά καὶ τὰ γιομάτα ὀνόματα, καὶ νᾶρθω μ' αὐτὰ σὶό πανηγύρι σου, καὶ νὰ εἶμαι σὰν Ἀπρίλης περιβολιοῦ ἀπ' τὸ Βόσπορο, καὶ σὰν τοῦ ἡλίου γέμμα στὴ γῆ τὴν ἀθηνιώτισσα μὲ μέρα τοῦ Γενάρη. Τοῦ Λόγου τᾶνθια γαλανὰ, πράσινα, κίτρινα, ἄσπρα καὶ νὰ εἶναι σὰν τὸ ρούχο σου τὸ κόκκινο, σημάδι τοῦ λυτρωμοῦ καὶ φλάμπουρο τῆς παλληκαροσύνης κ' αὐτὰ εἶναι σὰν τὸ τρίχωμα μαντύλι τοῦ λαίμου σου κ' αὐτὰ εἶναι σὰν τὴ βυσσινιά τῆ σκούφια σου, κορώνα τοῦ κεφαλιού σου τοῦ ξανθοῦ ποὺ ἀντάμα δείχνει εἰσὶνα ὑπὸ τῶν πόθων Ἐρωτα καὶ πολεμοχάρο Ἄρη.

Τοῦ Λόγου τᾶνθια, ἀραδιαστά τὰ ὀνόματα, ἕνα ἕνα, τῆνα μὲ τᾶλλο, ἀπανωτὰ, σπρώχοντα, τῆνα τᾶλλο, καθὼς βαλμένα κρᾶτάγα χύνονται, ξεχειλίζουν γιὰ τοὺς θεοὺς τὰ ὀνόματα στοὺς ὀρφικούς τοὺς ὕμνους τὰ λόγια γιά τὸ νικητὴ στοῦ Πίνταρου τοὺς ὕμνους. Τέτοιο στεφάνι ἐγὼ ἤθελα νὰ πλέξω καὶ νὰ φέρω, πολεμιστῆς, ταξιδευτῆς, προσκυνητῆς δικός σου, τῆς σκέψης γαριβαλδιανός, τοῦ στίχου ἐπαναστάτης, τῆ γιγαντινῆ μνήμη σου κ' ὅπου στημένο στέκει, σ' ὅποια ἐκκλησιά, σ' ὅποια κορφή, σ' ὅποιο δρυμὸ,

[σ' ὅποιο ἄστρο,

τραγουδιστῆς τρανόφωνος ἐγὼ τῶν τρανῶν ἄλων, καὶ νὰ σοὺ πῶ ἄπατέρα ἐσύ, καὶ πλάστη ἐσύ, σοὺ φέρνω κ' ἐγὼ κανίσι, πάρε το, μὴν τὸ καταφρονέσης, μέσα του ἀστράφτει καὶ βροντᾶ ἡ καρδιά τῆς Ρω-

μιοσύνης. »

Μὲ τὸν Κανάρη ἀλλάξατε φιλί, σὲ ξερὸ ἢ Κρήτη, καὶ τὴν Ἑλλάδα βλόγησε τὸ τίμιον τὸ σπαθί σου κ' ἀπ' τῆς ζωῆς σου τὰ πλατιά καὶ μέσα κ' ἀπ' τὸν

[τάφο

κ' ἀνίσως λίγο πῶς νωρὸς ἔσπερ' εἰσὶναν ὁ ἥλιος, πλάι πλάι θὰ καθάλλικευες μὲ τὸν Κολοκοτρώνη. Σὰν τοὺς δικούς σου ἢ δόξα σου τράβηξε καὶ τοὺς

[ξένους

κ' ἀπὸ τῆς Μάνης τὰ γκρεμὰ κ' ἀπὸ τῆς περιδῶλια τῶν ἄπαλῶν Ἐφθάνησων σοὺ ἀποκριθῆκαν καὶ ἔρθαν κ' ὁ εὐγενικός τῆς Σφαχτηρίας νεκρὸς ὁ Σανταρόζας σάλεψε ἀναγαλλιάζοντας μέσ' στὸ ἱερό του μνημα.

— Σεχωριστέ κ' ἀπίστευτε καὶ κοσμοζακουσμένε κ' αὐτὰ εἶναι σὰν τὸ ρούχο σου τὸ κόκκινο, σημάδι τοῦ λυτρωμοῦ καὶ φλάμπουρο τῆς παλληκαροσύνης κ' αὐτὰ εἶναι σὰν τὸ τρίχωμα μαντύλι τοῦ λαίμου σου κ' αὐτὰ εἶναι σὰν τὴ βυσσινιά τῆ σκούφια σου, κορώνα τοῦ κεφαλιού σου τοῦ ξανθοῦ ποὺ ἀντάμα δείχνει εἰσὶνα ὑπὸ τῶν πόθων Ἐρωτα καὶ πολεμοχάρο Ἄρη.

καὶ σὰν τοὺς τουρκοπάγους μ' ἀπὸ τῆς Ρώμης σου τὴν πόρτα ὀλογορίζεις; Σὲ ποιά Ἠλύσια τὸ χορὸ μὲ τοὺς γενναίους ἀνοίγεις; Σὲ ποιά παράδεισο τὸ φῶς ντύνεσαι μὲ τοὺς δικίους; Σὲ ποιῆς καρδιῆς λημέριασες, καὶ ποιῆς ψυχῆς ἄρθωνεις; Ποῦ θὰ ὑψωθῆ; ποῦ θὰ σέ βρῆ τὸ φτερωμένο τὸ ἄτι;

Ὅμως ἀπ' ὄλα τὰ ἐπικά τὰ δῶρα ἐτοῦτα, ἀπ' ὄλα τὰ λυρικά στεφάνια αὐτὰ, στοχάζομαι, θὰ σοὺ εἶναι πολὺ πῶς καλοπρόσδεκτη μὲ θύμηση ξυπνάει μέσα μου καὶ γυρίζει μὲ γοργὰ στὰ πρῶτα χρόνια. Εἶμουν παιδί σὶό σπῖτι μου μπροστὰ καὶ πέρα, ὄλοῦθε τὴ γιόμιζε τὴ γειτονιά, τὴν ἔλουζε τὴ χώρα τῆς ἄρπας τῆς ἰταλικῆς ὁ χαϊδεμένος ἦχος. Κ' ἀνοίγανε παράθυρα καὶ σκίβανε κεφάλια, καὶ μέσα στῆς γαστροῦλες τοὺς σειςῶνταν καὶ χαιρε-

[τοῦσαν

τὰ φλογερά γαρούφαλλα, λιγνὸχλωμες καὶ οἱ βιόλες, κ' ἔλεγες πρόσωπα κ' αὐτὰ πῶς εἶτανε ἡ μαντύλια καὶ τὰ σκρακοφάγωτα τοῦ μπαλκονιοῦ σανίδια, καθὼς πατοῦσε ἡ λιγερὴ μὲ βιξ, τριζοβολοῦσαν κ' ἀπὸ τῆς ξένης μουσικῆς τὴ γνωρισμένη γλῶσσα τὸ κάθε αὐτὸ ποτίζοταν κ' εὐφραίνονταν τὰ πάντα. Κάτου σὶό δρόμο νὰ ἴσπερ' ἀπίστευτες καὶ ἀπίστευτες, μα-

[ζεμένοι

ἀπὸ τὰ τετραπέρατα τὰ ἰταλικά, δὲν ξέρω ποιοὶ λαλητάδες ζιζικίες καὶ ποιά τριζόνια κράχτες, Ναπολιτάνοι ἀφρόντιστοι, βουνοζῶμα Καλαβρέζοι, κοκκινοφόρετα ὀρφανά μὲ τᾶνθια, μὲ τὰ γέλια, κ' οἱ ἀπίστευτες πλάι, σταυροχερφεῖς τῆς γκαϊτικῆς

[Παιδοῦλας,

τοῦ τραγουδιοῦ ψυχῆπαιδα, τοῦ ριζικοῦ ἀποπαιδία, τῆς μέρας κοσμογοριστῆς, τῆς νύχτας πεζοδρόμοι, σὰ διαβατάρικα πουλιά καὶ σὰ χελιδονάκια, μὲ τὰ φτερά τοῦ λελεκιοῦ, μὲ τᾶνθιοῦ τῆ γλύκα, προβάλλανε καὶ φεύγανε καὶ τόσο μόνο στέκαν ὅσο νὰ σπείρουν τῆς χαρᾶς τὸ σπᾶρο στῆς καρδοῦλες. Κάτου σὶό δρόμο οἱ ἀπίστευτες κ' οἱ ἀπίστευτες κελαι-

[δοῦσαν,

τὰ δάχτυλα φιλοῦσαν τίς κόρδες, γοργομίγαν μὲ κείνες, καὶ γεννιότουνε τὸ ἐρωτοπαιδί, ὁ ἦχος.

Ἄρπα μεθύστρα ἰταλική, πάντα νὰ ζῆς καὶ νὰ εἶσαι! Καὶ τὸ στερνὸ τραγοῦδι τους κ' ὁ ἀποχαιρετισμὸς τους ξεσπῶντας θριαμβευτικά σὰν ἀπὸ στόμα Νίκης, εἶταν ὁ ἴδιος ὁ σκοπὸς κ' ἕνα τραγοῦδι πάντα.

Ἐβίβα, Γαριβαλδὴ, ἐβίβα, Λευτεριά! — Κ' αὐτὴ ἡ χώρα μὲ χίλια μύρια στόματα, κ' ἀπ' τὸ παιδί ὡς τὸ γέρο, ξανάλεε τὸ τραγοῦδι σου καὶ τόκνε δικό της καὶ τῶσμιγε μὲ τὸ τραχιὸ παραπονο τοῦ κλέφτη, μὲ τῆς ἀγάπης τοὺς καημούς, μὲ τοῦ χοροῦ τοὺς

[χτύπους

καὶ μ' ὄλα τὰνεβάσματα καὶ μὲ τὰ κύματα ὄλα τῆς ἄγριας ρομελιώτισσας ἀπλαστῆς Ἀρμονίας. Ἐβίβα, Γαριβαλδὴ, ἐβίβα, Λευτεριά! Ἀπὸ τότε